

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Dekadence v české literatuře
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_03_18
Pořadí DUMu v sadě	18
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jana Sedláčková
Datum vytvoření	18. 5. 2013
Jméno autora	Mgr. Jaromír Baranok
e-mailový kontakt na autora	baranok@seznam.cz
Ročník studia	3. ročník
Předmět nebo tematická oblast	český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Pracovní list postihující typické rysy české dekadence. Seznamuje s jednotlivými autory, kteří jsou svým dílem s českou dekadencí spjatí. Inovace: využití ICT, mediální technika.

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dekadence v české literatuře

1. Vysvětlete pojem dekadence.

.....

.....

.....

2.

Text

Počátkem 90. let k nám pronikla dekadence, nikoliv již jako pasivní utápění se v melancholických proklamacích, ale jako životní pojem, jako přístup ke všeobecnému výkladu světa, k filosofii, ke kultuře. Zatímco predekadenti "bušili na vrata", dekadenti je pomyslně otevřeli. Jejich poezie se oprostila od mělkosti a plytkosti, témata se posunula blíže k životu - a to způsobem značně kontroverzním. Noví literáti rozvířují hladinu klidu nejen svou tvorbou, ale i společenskou aktivitou - politickou i kulturní. Rozdíl mezi predekadencí a dekadencí lze vyjádřit stručně asi tak, že predekadenti vycházeli z francouzských básníků, co se týče jejich poezie, zatímco dekadenti se snažili navazovat na ně myšlenkově. V roce 1894 zakládá Arnošt Procházka spolu s Jiřím Karáskem *Moderní revui*, časopis, tvořící hlavní orgán podobně smýšlejících literátů. Je třeba říci, že to byl časopis samostatný - i při vydání Manifestu České moderny stál stranou a vedl svůj vlastní boj. Zároveň ještě podotkneme, že v okruhu *Moderní revue* nestáli všichni autoři, ztotožňovaní dnes s dekadentními proudy.

Dekadenti vyhrotili pohled na svět - jedince postavili na roveň společnosti, odvrhli rozum a všechno ostatní, co se v průběhu let ukázalo jako nespolehlivé - konvence, konformitu, tradice. Vystavují svou zjitřelou, zhnusenou poezií na odív postoj aristokrata, zbaveného nechutné povinnosti spolupracovat na pochybných cílech měšťácké společnosti. Svět, který došel do chaotického stavu bezbožství, nezakotvenosti a absurdnosti, může uspokojovat jen konzumní typy, ničím se netrápivší a se vším spokojené. Konflikt byl předáván v různých rovinách. Ať už to bylo hledání nového rozměru světa u Otokara Březiny, extatické vášně a pudy, vítězící nad rozumem u Karáska, utápění se v letargii u Hlaváčka či otevřené výzvy k boji u Neumanna, vždy šlo o totéž: o zborcení stávajícího světa, který má pramalou naději na záchranu, nebude-li radikálně přeměněn. V tom je dekadentní poezie nihilistická nedává pozitivní popud, nenabízí možnosti, jen boří a deptá. Rozum jako příčina stávajícího stavu je odsouzen k nečinnosti, do popředí se dostává pudovost, animalita, skrytá v každém člověku a jen konvencemi společnosti potlačena na přijatelnou míru. Březina chce dát průchod intuici, Karásek erotickým vášním a pudům, Neumann pudům sociálním, boření a tvoření.

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ruku v ruce s odsouzením rozumu jde odsouzení náboženství, neboť kulturní dějiny jsou dějinami náboženství. Velice výrazně se uplatňuje antikřesťanský postoj Friedricha Nietzscheho. Dekadenti přijímají nutnost příchodu nové autority, všemocné a všenapravující bytosti poté, co Bůh zklamal. Musí přijít mocnost zla, neboť mocnost Dobra nic nesvedla. Triumf zla je tím bodem, ke kterému vzhlížejí dekadenti jako ke svému ideálu. Trochu problematické je ale vyřešit otázku upřímnosti tohoto názoru a vyjasnit hranici mezi skutečností a literární autostylizací: Již fakt, že dekadenti na jedné straně slavili Satana jako svého budoucího vládce jedním dechem s oslavou křesťanských světců, může vnést do problému trochu světla. Každopádně původ pochyb a hledání jistoty v otázce transcendentální skutečnosti můžeme rozhodně spatřovat v rozkladu křesťanství. I v tom se zobrazuje vliv pozitivismu a s ním současně krácející ateizace společnosti.

Zároveň se problematizuje i postoj k ženám a k lásce vůbec. V ženě je spatřována překážka, kladená do cesty muži v cestě k duchovním cílům. Erotika tedy logicky klesá ze zidealizovaných výšin na rovinu pudovou - jde o vášeň, o extázi, o šílenství. Proto duchovní láska je v ideální podobě láska k dokonalé bytosti - k mocnosti, k jejímu ztvárnění na Zemi. Objevuje se tak i láska homosexuální, která může muže i rozvíjet, na rozdíl od lásky k/ženě, která muže jen ničí. Výlučně zaměřená tematika předpokládala i stylizaci subjektů nejen těch zobrazených, ale i samotných autorů.

K těm prvním: dekadenti si všímali osobností, které byly schopny dosáhnout příslušných duševních stavů. Toho byli pochopitelně schopni mysticky orientovaní vizionáři, jak jsou například předváděni v krátkých Karáskových prózách. Druhou cestou, která vede k tak výrazným posunům myslí, je rozcitlivění v důsledku nemoci. Nemoc, jak fyzická (jako utrpení), tak duševní, tvoří výraznou linii dekadentní tematiky. Především šílenství má nezastupitelnou úlohu nejen jako prostředek k dosažení myšlenkové hloubky, ale i jako náboj k rozbití tabuizované kapitoly života. A co se týče samotných autorů, jejich vyhraněný individualismus, vedoucí až k jistému elitářství, aristokratičnosti a blazeovanosti se nejvýrazněji projevil v postoji ke světu v rámci různých autostylizací. Dekadenti se postavili do rolí šlechticů ducha, života, vědění. V některých případech sáhli až k autentičnosti připomínajícím gestům. Karásek odvozoval svůj přídomek ze Lvovic od neprokázaného předka Cypriána Lvovického ze Lvovic, matematika a hvězdáře 16. století; podobná označení nacházíme i jinde (Emanuel z Lešehradu). Vše se podřizovalo oddělení od vnějšího světa - od společnosti. Do značné míry se ale ve skutečně jednalo jen o gesta - životy mnohých dekadentů byly nepřilíš vzrušivé a vybočující. Poezie představovala jakýsi únik. Tak se setkáváme v jejich básních i prózách s proroky, vůdci davů, věštcí, mudrci, mágy aj.¹

¹ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 8-10. ISBN 80 85573-14-8.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úkoly k textu

a) Kdy se v české literatuře objevuje dekadence? Jak byla u nás dekadence chápána?

.....

.....

.....

b) Který časopis se stal tribunou českých dekadentů? Kdo stál u jeho zrodu?

.....

.....

.....

c) Jaký zaujali postoj vůči společnosti? Do jakých rolí se stylizovali? Proč? Jednalo se o skutečné postoje?

.....

.....

.....

d) V díle kterých autorů může najít dekadentní rysy? Jakým způsobem vnímali konflikt jedince a společnosti, jak se onen konflikt odrazil v jejich díle?

.....

.....

.....

.....

.....

e) Charakterizujte postoj dekadentů k ženám. Jakou podobu má erotika? Jaká podoba lásky je protipólem pudové?

.....

.....

.....

g) Do jakých podob je stylizován zobrazovaný subjekt?

.....

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

h) Jaký postoj zaujímal dekadenti k náboženství, resp. křesťanství?

.....
.....
.....

3. Na obrázcích najdete nejvýznamnější autory spjaté s dekadencí. Stručně přibližte jejich tvorbu spjatou s dekadencí.

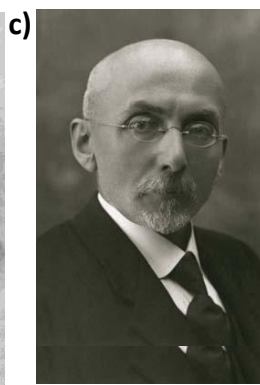
(1871 – 1931)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jiri_Karasek_ze_Lvovic_1891.jpg, licence PD

(1874 – 1898)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Hlavacek_1895.jpg, licence PD

(1868 – 1929)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brezina_otokar.jpg?uselang=cs, licence PD

(1864 – 1928)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonin_Sova.jpg, licence PD

(1875 -1947)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:SKNeumann_by_Gellner.jpg?uselang=cs, licence PD

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Kdo jsem?

Žil jsem v letech 1896 -1925. Působil jsem jako literární kritik, teoretik dekadence. Redigoval jsem Moderní revui, do Almanachu secese jsem napsal programové prohlášení o dekadentním pojetí poezie. I po skončení vrcholné éry Moderní revue jsem ji nepřestal redigovat. Spolu s K. Neumannovou (manželkou S. K. Neumanna) jsem vydával edici Knihy dobrých autorů. S mým

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jménem je spjata jediná sbírka poezie Prostibolo duše (1895). Napsal jsem řadu literárněkritických esejů (Cesty krásy - 1906, České kritiky - 1912 aj.).²

.....

5. Doložte na textu rysy dekadence.

Karel Hlaváček

IV

Zas den byl ospalý - po proudu řeky kdosi šel -
pod smutným nebem, nebem nízkým, nebem bez tepla -
to den byl ospalý - kdos zádumčivě v dálce pěl:
že marno vše, že nevzroste nic, že nic nezveplá.

A večer sychravý byl, zimomřivá nálada,
a všady bázlivě si lehli, světla zhasili,
když náhle vzpomněli, že marno myslet na lada,
že ani letos nezvejde, co před léty tam zasíli.

Noc byla zamlklá - kdos podle řeky ještě šel,
byl měsíc v mracích, v mracích smutných, měsíc bez tepla,
na břehu protějším kdos zádumčivou píseň pěl:
Že marno vše. - Že nevzroste nic.- Že nic nezveplá.³

Mstivá kantiléna

² Podle MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 11. ISBN 80 85573-14-8.

³ HLAVÁČEK, Karel. Mstivá kantilena/IV. In: <http://cs.wikisource.org/>: Wikizdroje [online]. 2007 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: http://cs.wikisource.org/wiki/Mstiv%C3%A1_kantilena/IV

evropský
sociální
fond v ČR

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

1. Příklad řešení: „... (z franc. *décadence* = úpadek) - 1. myšlenkový a umělecký proud v umění poslední čtvrtiny 19. a začátku 20. století, projevující se (...) beznadějí, kultem výlučné individuality a citové přejemnělosti (aristokratismus), odvratem od života, vytvářením odvozených umělých světů, a tudíž i sblížením poezie s hudbou a malířstvím.“⁴

2.

Počátkem 90. let k nám pronikla dekadence, nikoliv již jako pasivní utápění se v melancholických proklamacích, ale jako životní pojem, jako přístup ke všeobecnému výkladu světa, k filosofii, ke kultuře. Zatímco predekadenti "bušili na vrata", dekadenti je pomyslně otevřeli. Jejich poezie se oprostila od mělkosti a plytkosti, témata se posunula blíže k životu - a to způsobem značně kontroverzním. Noví literáti rozvířují hladinu klidu nejen svou tvorbou, ale i společenskou aktivitou - politickou i kulturní. Rozdíl mezi predekadencí a dekadencí lze vyjádřit stručně asi tak, že predekadenti vycházeli z francouzských básníků, co se týče jejich poezie, zatímco dekadenti se snažili navazovat na ně myšlenkově. V roce 1894 zakládá Arnošt Procházka spolu s Jiřím Karáskem *Moderní revue*, časopis, tvořící hlavní orgán podobně smýšlejících literátů. Je třeba říci, že to byl časopis samostatný - i při vydání Manifestu České moderny stál stranou a vedl svůj vlastní boj. Zároveň ještě podotkneme, že v okruhu *Moderní revue* nestáli všichni autoři, ztotožňovaní dnes s dekadentními proudy.

Dekadenti vyhotili pohled na svět - jedince postavili na roveň společnosti, odvrhli rozum a všechno ostatní, co se v průběhu let ukázalo jako nespolehlivé - konvence, konformitu, tradice. Vystavují svou zjitřelou, zhnusenou poezií na odív postoj aristokrata, zbaveného nechutné povinnosti spolupracovat na pochybných cílech měšťácké společnosti. Svět, který došel do chaotického stavu bezbožství, nezakotvenosti a absurdnosti, může uspokojovat jen konzumní typy, ničím se netrápivší a se vším spokojené. Konflikt byl předáván v různých rovinách. Ať už to bylo hledání nového rozměru světa u Otokara Březiny, extatické vášně a pudy, vítězí nad rozumem u Karáska, utápění se v letargii u Hlaváčka či otevřené výzvy k boji u Neumanna, vždy šlo o totéž: o zborcení stávajícího světa, který má pramalou naději na záchranu, nebude-li radikálně přeměněn. V tom je dekadentní poezie nihilistická nedává pozitivní popud, nenabízí možnosti, jen boří a deptá. Rozum jako příčina stávajícího stavu je odsouzen k nečinnosti, do popředí se dostává pudovost, animalita, skrytá v každém člověku a jen konvencemi společnosti potlačena na přijatelnou míru. Březina chce dát průchod intuici, Karásek erotickým vášním a pudům, Neumann pudům sociálním, boření a tvoření.

⁴ Podle *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1977, str. 68.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ruku v ruce s odsouzením rozumu jde odsouzení náboženství, neboť kulturní dějiny jsou dějinami náboženství. Velice výrazně se uplatňuje antikřesťanský postoj Friedricha Nietzscheho. Dekadenti přijímají nutnost příchodu nové autority, všemocné a všenapravující bytosti poté, co Bůh zklamal. Musí přijít mocnost zla, neboť mocnost Dobra nic nesvedla. Triumf zla je tím bodem, ke kterému vzhlížejí dekadenti jako ke svému ideálu. Trochu problematické je ale vyřešit otázku upřímnosti tohoto názoru a vyjasnit hranici mezi skutečností a literární autostylizací: Již fakt, že dekadenti na jedné straně slavili Satana jako svého budoucího vládce jedním dechem s oslavou křesťanských světců, může vnést do problému trochu světla. Každopádně původ pochyb a hledání jistoty v otázce transcendentální skutečnosti můžeme rozhodně spatřovat v rozkladu křesťanství. I v tom se zobrazuje vliv pozitivismu a s ním současně kráčeující ateizace společnosti.

Zároveň se problematizuje i postoj k ženám a k lásce vůbec. V ženě je spatřována překážka, kladená do cesty muži v cestě k duchovním cílům. Erotika tedy logicky klesá ze zidealizovaných výšin na rovinu pudovou - jde o vášeň, o extázi, o šílenství. Proto duchovní láska je v ideální podobě láska k dokonalé bytosti - k mocnosti, k jejímu ztvárnění na Zemi. Objevuje se tak i láska homosexuální, která může muže i rozvíjet, na rozdíl od lásky k/ženě, která může jen ničit. Výlučně zaměřená tematika předpokládala i stylizaci subjektů nejen těch zobrazených, ale i samotných autorů.

K těm prvním: dekadenti si všímali osobností, které byly schopny dosáhnout příslušných duševních stavů. Toho byli pochopitelně schopni mysticky orientovaní vizionáři, jak jsou například předváděni v krátkých Karáskových prózách. Druhou cestou, která vede k tak výrazným posunům myslí, je rozcitlivění v důsledku nemoci. Nemoc, jak fyzická (jako utrpení), tak duševní, tvoří výraznou linii dekadentní tematiky. Především šílenství má nezastupitelnou úlohu nejen jako prostředek k dosažení myšlenkové hloubky, ale i jako náboj k rozbití tabuizované kapitoly života.

A co se týče samotných autorů, jejich vyhraněný individualismus, vedoucí až k jistému elitářství, aristokratičnosti a blazeovanosti se nejvýrazněji projevil v postoji ke světu v rámci různých autostylizací. Dekadenti se postavili do rolí šlechticů ducha, života, vědění. V některých případech sáhli až k autentičnosti připomínajícím gestům. Karásek odvozoval svůj přídomek ze Lvovic od neprokázaného předka Cypriána Lvovického ze Lvovic, matematika a hvězdáře 16. století; podobná označení nacházíme i jinde (Emanuel z Lešehradu). Vše se podřizovalo oddělení od vnějšího světa - od společnosti. Do značné míry se ale ve skutečně jednalo jen o gesta - životy mnohých dekadentů byly nepřilíš vzrušivé a vybočující. Poezie představovala jakýsi únik. Tak se setkáváme v jejich básních i prózách s proroky, vůdci davů, věštcí, mudrci, mágy aj.⁵

⁵ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 8-10. ISBN 80 85573-14-8.

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a) Kdy se v české literatuře objevuje dekadence? Jak byla u nás dekadence chápána?
- b) Který časopis se stal tribunou českých dekadentů? Kdo stál u jeho zrodu?
- c) Jaký zaujali postoj vůči společnosti? Do jakých rolí se stylizovali? Proč? Jednalo se o skutečné postoje?
- d) V díle kterých autorů může najít dekadentní rysy? Jakým způsobem vnímali konflikt jedince a společnosti, jak se onen konflikt odrazil v jejich díle?
- e) Charakterizujte postoj dekadentů k ženám. Jakou podobu má erotika? Jaká podoba lásky je protipólem pudové?
- g) Do jakých podob je stylizován zobrazovaný subjekt?
- h) Jaký postoj zaujímal dekadenti k náboženství, resp. křesťanství?

3.

a) Jiří Karásek ze Lvovic - „prozaik, kritik literární a výtvarný, obdivovatel umění (Karáskova galerie). Patetický bojovník za dekadentní ideály, přitom poštovní úředník, později ředitel Poštovského muzea. Napsal sbírky poezie *Zazděná okna* (1892), *Sodoma* (první vydání z roku 1895 zcensurováno, pak až 1905), *Kniha aristokratická* (1896), *Sexus necans* (1897). Pozdější sbírky jsou již charakterizovány odklonem od dekadentních ideálů, posiluje se reflexivní složka - jsou to sbírky *Endymion* (1909), *Ostrov vyhnanců* (1912). Z prózy jsou nejdůležitější jeho krátké povídky ze života světců antických i křesťanských a pak hlavně jeho romány - *Mimo život* (1898), *Gotická duše* (1900), *Romány tří mágů* (Román Manfreda Macmillena (1907), *Scarabeus* (1908), *Ganymédes* (1925)».⁶

b) Karel Hlaváček – „...nejtypičtější představitel hudebního verše a dekadentní melancholie. Narodil se v dělnické Libni, účastnil se Sokolského hnutí. Působil i jako výtvarník (návrhy obálek, kresby aj.). V roce 1895 začal spolupracovat s *Moderní revui*. Zemřel ve čtyřadvaceti letech na tuberkulózu. Napsal tři sbírky: *Sokolské sonety* (1895. stavěl se k ní již v roce vydání odmítavě), *Pozdě k ránu* (1896), *Mstivá kantiléna* (1898, je koncipována jako uzavřený celek beroucí si za námět povstání Geuzů v Nizozemí 17. století). Posmrtně vyšla nedokončená sbírka *Žalmy* (1934).“⁷

c) Otokar Březina – „básníkem mystického vytržení, intuitivního cítění nadosobních ideálů. Za dekadentně laděnou bývá považována jeho první sbírka - *Tajemné dálky* (1895). Je jakýmsi

⁶ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 12. ISBN 80 85573-14-8.

⁷ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 13. ISBN 80 85573-14-8.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

opuštěním reality, hledáním neskutečných krajin, které později Březina nalézá.⁸

e) Antonín Sova – „... realistickým, impresionistickým, dekadentním a nakonec i ryze symbolistickým obdobím. Jeho dekadentní období je vyznačeno sbírkou Zlomená duše (1896), fiktivním deníkem zemřelého přítele. Jakousi ouverturou je předcházející sbírka Soucit a vzdor (1894), v níž se Sova chystá na negativistický postoj dekadence; ten však záhy zase opouští.“⁹

f) Stanislav Kostka Neumann – „prošel přes dekadentní období k anarchismu a dál k revoltním sociálním proudům.(...) Vydal dekadentně patetické sbírky Jsem apoštol nového žití (1896), Apostrofy hrdé a vášnivé (1896), Satanova sláva mezi námi (1897). Poslední sbírkou symbolisticko-dekadentní je Sen o zástupu zoufajících (1903).¹⁰

4. Arnošt Procházka.

5. Pocity **melancholie, smutku, marnosti, nicoty, obav**; motiv tmy, noci; hudebnost, zvukomalba: ospalý – šel, ospalý – pěl ... , rýmy: šel – tepla – pěl – nevzeplá (abab), nálada – zhasili – lada – zasili (abab), šel – tepla – pěl – nevzeplá (abba), opakování slov, hlásek.

Zas den byl ospalý - po proudu řeky kdosi šel -
pod **smutným nebem, nebem nízkým, nebem bez tepla** -
to **den byl ospalý** - kdos **zádumčivě** v dálce pěl:
že marno vše, že nevzroste nic, že nic nevzeplá.

A **večer sychravý byl, zimomřivá nálada**,
a všady **bázlivě** si lehli, **světla zhasili**,
když náhle vzpomněli, že **marno** myslet na lada,
že **ani letos nevzejde**, co před léty tam zasili.

Noc byla zamlklá - kdos podle řeky ještě šel,
byl měsíc v mračích, v **mračích smutných**, měsíc bez tepla,
na břehu protějším kdos zádumčivou píseň pěl:
Že marno vše. - Že nevzroste nic.- Že nic nevzeplá.¹¹

Mstivá kantilena

⁸ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 14. ISBN 80 85573-14-8.

⁹ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 15. ISBN 80 85573-14-8.

¹⁰ MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, s. 16-17. ISBN 80 85573-14-8.

¹¹ HLAVÁČEK, Karel. Mstivá kantilena/IV. In: <http://cs.wikisource.org/>: Wikizdroje [online]. 2007 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: http://cs.wikisource.org/wiki/Mstiv%C3%A1_kantilena/IV

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Literatura

HLAVÁČEK, Karel. Mstivá kantilena/IV. In: *Http://cs.wikisource.org/: Wikizdroje* [online]. 2007 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: http://cs.wikisource.org/wiki/Mstiv%C3%A1_kantilena/IV
MARTINKOVÁ, Věra. *Zásobník textů a otázek pro aktivní práci žáků ve výuce: alternativní učebnice pro 3. ročník středních škol*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993, 159 s. ISBN 80-855-7314-8.

2. Obrázky

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brezina_otokar.jpg?uselang=cs, licence PD,
(cit. 18-05-2012)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonin_Sova.jpg, licence PD, (cit. 18-05-2012)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jiri_Karasek_ze_Lvovic_1891.jpg, licence PD,
(cit. 18-05-2012)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Hlavacek_1895.jpg, licence PD, (cit. 18-05-2012)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:SKNeumann_by_Gellner.jpg?uselang=cs, licence PD,
(cit. 18-05-2012)

3.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv využití podléhá autorskému právu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).